

KURTULUŞ SAVAŞI DÖNEMİ

SAKARYA MEYDAN MUHAREBESİ

Mustafa Kemal'in Başkomutan olarak yönettiği bu savaşı Türk ordusu kazandı.

- * "Hatt-ı müdafaa yoktur, sath-ı müdafaa vardır ve o sath bütün vatandır." sözünü M. Kemal bu savaşta söylemiştir.
- * İtalyanlar Sakarya Savaşından sonra Anadolu'yu tamamen terk etti.
- * Fransa ile **1921 Ankara Anlaşması** imzalandı.
Bu anlaşma ile Hatay hariç tüm güney topraklarımızı kurtardık. Hatay'ın topraklarımız dışında kalması Misak-ı Milliden 2. Tavidir.
- * Ukrayna ile dostluk anlaşması imzalandı.
- * Mustafa Kemal'e **gazilik** unvanı, **mareşallik** rütbesi verildi.
- * **Kafkas ülkeleri** ile (Azerbaycan, Gürcistan, Ermenistan) **Kars Anlaşması** imzalandı.
Kars Anlaşması ile bugünkü doğu sınırlarımız kesin olarak çizildi.
- * İngiltere ile esir değişim anlaşması imzalandı.
- * Türk ordusu saldırıya, Yunanlılar savunmaya geçti.

BÜYÜK TAARRUZ-BASKOMUTANLIK MEYDAN MUHAREBESİ

- ⚔ Savaş öncesi İtilaf devletleri ile ateşkes ve barış görüşmeleri olsa da tatmin edici neticeler alınmayınca Türk ordusu taarruz hazırlıklarına başlar.
- ⚔ Savaş öncesinde M. Kemal'in başkomutanlık yetkisi sınırsız olarak uzatılmıştır.
- ⚔ Mustafa Kemal'in "Ordular ilk hedefiniz, Akdeniz'dir. İleri!" emriyle 26 Ağustos 1922'de Türk ordusunun taarruzu başlar.
- ⚔ Eskişehir, Kütahya, Afyon, Uşak, Manisa ve 9 Eylül'de İzmir Yunan işgalinden kurtulur.
Büyük Taarruz ile;
- ⇒ Kurtuluş savaşının askeri safhası bitmiştir.
- ⇒ Yunanlılar Anadolu'dan tamamen atılmıştır.
Dikkat: Sadece Anadolu'daki Yunanlılar gitti. Tüm ülkedekiler gitmedi. Çünkü Doğu Trakya'da Yunan işgali devam etmektedir.
- ⇒ İtilaf Devletleri ateşkes teklifinde bulunmuş ve Mudanya Ateşkes Anlaşması imzalanacaktır.

MUDANYA ATEŞKES ANLAŞMASI

İmzalanma Nedenleri;

- ☞ Yunanlıların yenilmesi
- ☞ Türk ordusunun boğazlara doğru taarruza geçmesi
- ☞ İngiltere'nin dostlarından yardım alamaması
- ☞ M. Kemal'in diplomatik çabaları

İtalya ve Fransa'nın ateşkes için İngiltere'yi ikna etmesi ile Bursa'nın Mudanya ilçesinde Ateşkes anlaşması görüşmeleri başlar.

KATILAN DEVLETLER

TBMM	İTİLADEVLETLERİ
İsmet Paşa	İngiltere, Fransa, İtalya

Dikkat: Ateşkes görüşmelerine Yunanistan katılmamıştır. Onları temsilen İngiltere katılmıştır.

ANLAŞMANIN MADDELERİ

1. Türkler ve Yunanlılar arasındaki silahlı dönem sona erecek
2. Yunanlılar 15 gün içinde Doğu Trakya'yı boşaltacak
3. Türkler barış imzalanıncaya kadar Doğu Trakya'ya giremeyecek, güvenlik için 8000 kişilik jandarma bulundurabilecek
4. Doğu Trakya'daki memuriyetler 30 gün içinde Türklere teslim edilecek
5. Boğazlar ve İstanbul TBMM'ye bırakılacak.

Not: Osmanlının başkenti olan İstanbul'un TBMM'ye verilmesi Osmanlı Devletinin hukuken yok sayıldığının göstergesidir.

ANLAŞMANIN ÖNEMİ

- Kurtuluş savaşının askeri dönemi bitti, diplomasi dönemi başladı.
- İstanbul, Boğazlar ve Doğu Trakya savaş yapılmadan kurtarıldı.
- Osmanlı devleti hukuken yok sayıldı.
- Damat Ferit Hükümeti istifa etti. Tefik Paşa hükümeti kuruldu.
- İngiliz Hükümeti istifa etti.

OSMANLININ YOK SAYILDIĞI DURUMLAR

FİİLEN	Mondros Ateşkes Anlaşması
HUKUKEN	Mudanya Ateşkes Anlaşması
RESMEN	Saltanatın Kaldırılması

MİSAK – I MİLLİDEN TAVİZ VERİLEN ANLAŞMALAR

1. Taviz	Moskova Anlaşması ile → BATUM
2. Taviz	1921 Ankara Anlaşması ile → HATAY
3. Taviz	1926 Ankara Anlaşması ile → MUSUL

SALTANATIN KALDIRILMASI – 1 KASIM 1922

Nedenleri;

- ⇒ Saltanat makamının Milli Egemenliğe aykırı olması
- ⇒ Padişahın Kurtuluş Savaşı sırasındaki tavırları
- Hızlandıran gelişme;
- ⇒ Lozan barış görüşmelerine İtilaf devletleri İstanbul Hükümeti ve TBMM'yi birlikte çağırmıştır. Bu durum üzerine TBMM, Saltanatı 1 Kasım 1922 tarihinde kaldırmıştır.

Sonuçları;

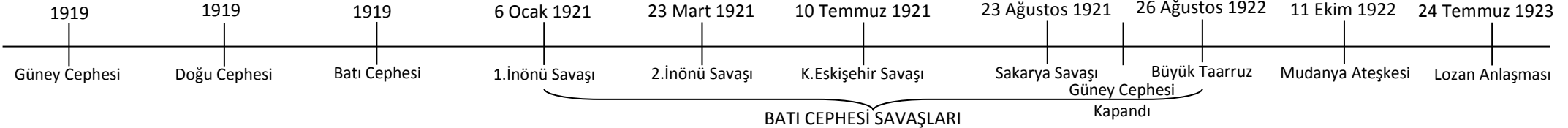
- ⇒ Milli Egemenlik yolunda önemli bir adım atıldı.
- ⇒ Laiklik için ilk adım atıldı.
- ⇒ Osmanlı resmen sona erdi.

Dikkat: Saltanatın kaldırılması ile Osmanlı ailesi yurtdışına gönderilmedi. Osmanlı ailesinin yurtdışına gönderilmesi Halifelik kaldırılmasından sonradır.

TBMM tarafından Osmanlı ailesinden **Abdülmecit Efendi** Halife olarak seçildi.
Son Osmanlı Padişahı olan 6. Mehmet (Vahdettin) ülkeyi terk etti.

Saltanatın Kaldırılması; Cumhuriyetçilik, Laiklik ve İnkılâpçılık ilkeleriyle ilgilidir.

KURTULUŞ SAVAŞI DÖNEMİ

LOZAN GÖRÜŞMELERİ	
KATILAN DEVLETLER	
İngiltere	Musul – Irak konusu sorun oldu.
Fransa	Yabancı okullar ve dış borçlar sorun oldu.
Yunanistan	Nüfus Mübadelesi sorunları görüşüldü.
İtalya	
Romanya	
Yugoslavya	
Japonya	
Sovyet Rusya	Karadeniz ve Boğazlar için katılmıştır.
Bulgaristan	Karadeniz ve Boğazlar için katılmıştır.
ABD	Gözlemci devlet olarak katılmıştır.
Türkiye adına, Mudanya Anlaşmasındaki başarılarından dolayı İsmet Paşa ve Rıza Nur, Hasan Saka ve Celal Bayar'dan oluşan bir heyet Lozan'a gitmiştir.	
Mustafa Kemal Lozan'a giden heyetten iki konuda taviz vermemesini istemiştir.***	
1) Ermenilere toprak verilmemesi	
2) Kapitülasyonların kaldırılması	
⇒ 20 Kasım 1922'de İsviçre'nin Lozan şehrinde başlayan 1.Lozan görüşmeleri,	
• Musul	
• Ermenilere toprak verilmesi	
• Boğazlar	
• Kapitülasyonlar	
• Savaş tazminatı vb. konularda anlaşma sağlanamayınca görüşmeler yarıda kesilir.	
1.görüşmelerin başarısız olması üzerine Türk ordusu savaş hazırlıklarına başlar. Ancak 23 Nisan 1923'te 2.Lozan görüşmeleri tekrar başlayacaktır.	
1. Lozan görüşmeleri ile 2. Lozan görüşmeleri arasındaki bazı önemli olaylar;	
- 1.Lozan görüşmeleri	→ 20 Kasım 1922
- İzmir İktisat Kongresi	→ 17 Şubat 1923
- 1.TBMM'nin görevinin bitmesi	→ 15 Nisan 1923
- 2.Lozan görüşmeleri	→ 23 Nisan 1923

LOZAN'IN MADDELERİ	
SINIRLAR	
⊗ SURİYE SINIRI ⊗	1921 Ankara anlaşması esas alındı.
YUNAN SINIRI	Meriç Nehri sınır kabul edildi.
BULGAR SINIRI	1913 İstanbul Anlaşması esas alındı.
IRAK SINIRI	Osmanlı ile İngiltere arasında bu konu Lozan'da çözülemedi. Musul, Irak sınırı Lozan'dan sonra iki devletin 9 ay içinde konuyu çözmeleri şartıyla ertelendi.
⊗ ADALAR ⊗	12 Ada İtalya'ya, Gökçeada (İmroz) ve Bozcaada hariç Ege adaları, Yunanistan'a verildi.
⊗ BOĞAZLAR ⊗	
Boğazların yönetimi başkanı Türk olan boğazlar komisyonuna bırakıldı.	
Not: Boğazlar Misak-ı Milliye uygun olarak ancak 1936 Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile çözülecektir.	
KAPİTÜLASYONLAR	
Kapitülasyonlar kaldırıldı. Ekonomik bağımsızlık için önemli bir adım atıldı.	
⊗ PATRİKHANE ⊗	
Yunanistan ile aramızda bu konu sorun oldu. Biz Patrikhaneyi göndermek istesek de başarılı olamadık.	
AZINLIKLAR	
Bütün azınlıklar Türk vatandaşı sayıldı.	
NÜFUS MÜBADELESİ	
Yunanistan ile yapılan anlaşma gereği İstanbul, Gökçeada ve Bozcaada'daki Rumlar ve Batı Trakya'daki Türkler hariç, tüm Türk ve Rumlar karşılıklı değiştirilmesi kararlaştırılmıştır.	
SAVAŞ TAZMİNATI	
Yunanistan savaş tazminatı olarak Karaağaç'ı bize verdi.	
DIŞ BORÇLAR	
Osmanlıdan ayrılan devletler arasında paylaştırıldı. Türkiye borçları taksitler halinde ancak 1954 yılında bitirecek	
YABANCI OKULLAR	
Fransa ile sorun oldu. Bütün okullar Türk Milli Eğitim Bakanlığına bağlandı.	

LOZAN HAKKINDA BİLGİLER	
ÖNEMİ	
<ul style="list-style-type: none"> ⊗ Diplomatik bir başarıdır. ⊗ Kurtuluş savaşı bitmiş ve Türk devletinin varlığı dünyaca resmen tescil edilmiştir. ⊗ Sömürge altında yaşayan diğer milletlere örnek olmuştur. ⊗ Sevr anlaşması uygulanmadan yok olmuştur. 	
DİKKAT: Lozan 2.TBMM tarafından onaylanmıştır.***	
⊗ LOZAN'DA ALEYHİMİZE ÇÖZÜLEN SORUNLAR ⊗	
Suriye sınırı (Hatay) → 1939 yılında anavatana katılacaktır Boğazlar, → 1936 Montrö Sözleşmesiyle sorun çözülecektir Patrikhane, Adalar	
LOZANDA ÇÖZÜLEMİYEN ve ERTELENEN KONU	
Musul – Irak konusu Lozan'da çözülmemiş ve çözümü sonraya ertelenmiştir. 1926 yılında imzalanacak olan Ankara anlaşması ile Musul İngiltere denetimindeki Irak'a verilerek bu konu da misak-ı milliye aykırı olarak sonuçlandırılacaktır.	
BOĞAZLARIN DURUMU İLE İLGİLİ KRONOLOJİ	
<ol style="list-style-type: none"> 1) Wilson İlkeleri ile ticarete açmak şartıyla Osmanlıya verilmişti. 2) Mondros Ateşkes Anlaşması ile İtilaf devletlerine verilmişti. 3) Misak-ı Milli'de boğazlar bizim olduğu söylendi, güvenliği sağlanınca ticarete açılacağı belirtildi. 4) Sevr Anlaşmasında içinde hiçbir Türkün yer almadığı uluslar arası bir komisyona bırakılmıştı. 5) Mudanya Ateşkesi ile savaş yapılmadan TBMM'ye verilmişti. 6) Lozan Barış Anlaşmasında başkanı Türk olan uluslar arası bir komisyona bırakılmıştır. 7) 1936 Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile boğazların yönetimi günümüzdeki halini aldı. Yani tamamen bizim kontrolümüze geçti. 	

ATATÜRK DÖNEMİ İNKILÂPLAR

SİYASİ ALANDA YAPILAN İNKILÂPLAR	EĞİTİM ve KÜLTÜR ALANINDA YAPILAN İNKILÂPLAR	HUKUK ALANINDA YAPILAN İNKILÂPLAR	TOPLUMSAL – SOSYAL ALANDA YAPILAN İNKILÂPLAR	EKONOMİ ALANINDA YAPILAN İNKILÂPLAR
<ul style="list-style-type: none"> ✚ TBMM'nin açılması (23 Nisan 1920) ✚ Saltanatın kaldırılması (1 Kasım 1922) ✚ Cumhuriyet Halk Fırkasının kurulması (9 Eylül 1923) ✚ Ankara'nın başkent olması (13 Ekim 1923) ✚ Cumhuriyetin ilanı (29 Ekim 1923) ✚ Halifeliğin kaldırılması (3 Mart 1924) ✚ Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının kurulması (1924) ✚ Serbest Cumhuriyet Fırkasının kurulması (1930) ✚ Kadınlara siyasi hakların verilmesi (1930-1933-1934) 	<ul style="list-style-type: none"> ☑ Tevhidi Tedrisat Kanunun kabul edilmesi (3 Mart 1924) ☑ Maarif Vekâletinin kurulması (1926) ☑ Yeni Türk Harflerinin kabul edilmesi ☑ Millet Mekteplerinin açılması (1928) ☑ Halk Evlerinin açılması (1932) ☑ Türk Tarih Kurumunun açılması (1931) ☑ Türk Dil Kurumunun kurulması (1932) ☑ Üniversite reformu (1933) 	<ul style="list-style-type: none"> 📖 1921, 1924 Anayasalarının kabul edilmesi 📖 1928 yılında, Anayasadan "Devletin dini İslam'dır." maddesinin çıkartılması 📖 Medeni Kanunun kabul edilmesi (27 Şubat 1926) 📖 Ceza Kanunu (1926) 📖 Borçlar Kanunu (1926) 📖 Ticaret Kanunu (1928) 📖 İcra ve İflas Kanunu (1932) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Şapka Kanunun çıkartılması (1925) ➤ Tekke ve Zaviyelerin kapatılması (1925) ➤ Miladi Takvimin kabul edilmesi (1926) ➤ Uluslar arası saatlerin kabul edilmesi (1926) ➤ Uluslar arası rakamların kabul edilmesi (1930) ➤ Kadınlara seçme-seçilme hakkının verilmesi (1930-1933-1934) ➤ Ölçü ve tartı birimlerini değiştirilmesi (1931) ➤ Soyadı Kanunun çıkartılması (1934) ➤ Hafta sonu tatilinin değişmesi (1935) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ İzmir İktisat Kongresinin toplanması (17 Şubat 1923) ❖ İş Bankasının kurulması (1924) ❖ Aşar vergisini kaldırılması (1925) ❖ Kabotaj Kanunun çıkartılması (1 Temmuz 1926) ❖ Teşvik-i Sanayi Kanunun çıkartılması (1927) ❖ Merkez Bankasının kurulması (1930) ❖ Sümerbank'ın kurulması (1933) ❖ Maden Tetkik ve Arama Enstitüsünün kurulması (1935) ❖ Etibank'ın kurulması (1935) ❖ Tarım Kredi Kooperatiflerinin kurulması (1929) ❖ 1.Beş yıllık kalkınma planı (1933) ❖ 2.Beş yıllık kalkınma planı <p>Not: 2.Dünya savaşı nedeniyle uygulanmadı</p>

- 1) Hangi inkılâbın hangi alanda yapıldığı önemlidir.
- 2) Tarihleri ve kronolojik olarak sorularda çıkabilmektedir.
- 3) Hangi Atatürk ilkeleriyle bağlantılı oldukları sorulur.
- 4) Her bir inkılâp bir ya da daha fazla Atatürk ilkesiyle bağlantılı olabilir.
Örnek: Saltanatın Kaldırılması → Cumhuriyetçilik-Laiklik-İnkılâpçılık ile ilgilidir.
- 5) Bütün inkılâplar **genel anlamda İNKILÂPÇILIK** ilkesi doğrultusunda yapılmıştır.

Genellikle;

- 🏛 Siyasi alanda yapılan inkılâplar Cumhuriyetçilik ilkesi ile ilgilidir.
- 🏛 Eğitim – Kültür alanında yapılan inkılâplar Milliyetçilik ilkesi ile ilgilidir.
- 🏛 Sosyal alanda yapılan inkılâplar Halkçılık ilkesi ile ilgilidir.
- 🏛 Ekonomik alanda yapılan inkılâplar Devletçilik ilkesi ile ilgilidir.

ATATÜRK DÖNEMİ İNKILÂPLAR

SİYASİ ALANDA YAPILAN İNKILÂPLAR	
TBMM'NİN AÇILMASI – 23 NİSAN 1920	
☒ 23 Nisan 1920 tarihinde 1.TBMM açıldı. ☒ 1 Nisan 1923 tarihine kadar görevde kalmıştır. ☒ 11 Ağustos 1923 tarihinde 2. TBMM göreve başlamıştır. ☒ 1 Ekim 1927 tarihine kadar görevde kalmıştır.	
Hangi ilkeler ile ilgilidir. CUMHURİYETÇİLİK, MİLLİYETÇİLİK, HALKÇILIK, İNKILÂPÇILIK	
SALTANATIN KALDIRILMASI – 1 KASIM 1922	
NEDENLERİ	SONUÇLARI
⇒ Saltanatın Milli Egemenlik anlayışına ters olması ⇒ Ülke içindeki iki başlılığa son vermek ⇒ Lozan görüşmelerine İstanbul Hükümetinin davet edilmesi Not: Hızlandırılan gelişmedir.	☒ Yönetimde iki başlılık sona erdi. ☒ Milli egemenlik için önemli adım atıldı. ☒ Cumhuriyet'in ilanı için önemli bir adım atıldı. ☒ Laiklik yolunda önemli bir adım atıldı. Laikliğin ilk adımıdır. ☒ Osmanlı devleti resmen sona erdi.
☒ Padişah Vahdettin ülkeyi terk etti. TBMM tarafından Abdülmecit Efendi devlet işlerine karışmamak üzere Halife seçildi. Dikkat: Saltanat kaldırılınca Osmanlı hanedanı ülkeyi terk etmedi, Halifelik kaldırılınca terk edecektir. ☒ Saltanatın kaldırılması 1.TBMM'nin yaptığı tek inkılâptır.	
Hangi ilkeler ile ilgilidir. CUMHURİYETÇİLİK, LAİKLİK, İNKILÂPÇILIK	
HALK FIRKASININ KURULMASI – 9 EYLÜL 1923	
☒ Yeni Türk devletinin ilk partisidir. ☒ Mustafa Kemal tarafından kurulmuştur. ☒ Mecliste var olan Müdafaa-i Hukuk grubunun 1.grubunun partiye dönüşmüş halidir. ☒ Cumhuriyetin ilanından sonra (10 Kasım 1924) tarihinde Cumhuriyet Halk Fırkası adını almıştır.	
Hangi ilkeler ile ilgilidir. CUMHURİYETÇİLİK, İNKILÂPÇILIK	
ANKARA'NIN BAŞKENT OLMASI – 13 EKİM 1923	
NEDENLERİ; 1) TBMM'nin burada açılmış olması ve Kurtuluş Savaşının bu şehirden yönetilmesi 2) Jeopolitik açıdan güvenilir bir yerde olması 3) Ülkenin her tarafına hizmet götürecek uygun bir konumda olması 4) Güvenlik bakımından Anadolu'nun ortasında bulunması	
Hangi ilkeler ile ilgilidir. CUMHURİYETÇİLİK, İNKILÂPÇILIK	

SİYASİ ALANDA YAPILAN İNKILÂPLAR	
CUMHURİYETİN İLANI – 29 EKİM 1923	
NEDENLERİ	SONUÇLARI
☒ Milli Egemenliği gerçekleştirmek ☒ Devlet başkanının belli olmaması ☒ Devletin rejiminin belli olmaması ☒ Fethi Okyar hükümetinin istifasından sonra hükümetin bir türlü kurulamaması Not: Son madde Cumhuriyetin ilanını hızlandıran gelişmedir.	☒ Devletin adı ve rejimi belli oldu. ☒ Devlet başkanlığı sorunu çözüldü. ☒ Meclis Hükümet sisteminden Kabine Hükümet sistemine geçildi. Cumhuriyetin ilanından sonra ☒ İlk Cumhurbaşkanı → Mustafa Kemal ☒ İlk Başbakan → İsmet Paşa ☒ İlk Meclis Başkanı → Fethi Okyar Dikkat: Fethi Okyar ilk TBMM'nin başkanı değildir. Cumhuriyetin ilk TBMM başkanıdır.
Hangi ilkeler ile ilgilidir. CUMHURİYETÇİLİK, İNKILÂPÇILIK	
HALİFELİĞİN KALDIRILMASI – 3 MART 1924	
NEDENLERİ	SONUÇLARI
☒ Halifenin devlet işlerine karışması ☒ Halifenin devlet başkanı gibi hareket ederek, yabancı elçileri kabul etmesi ☒ Eski rejime dönmek isteyenlerin Halifeyi kullanması ☒ Halifenin yenilikler önünde engel olması	⇒ Laiklik için en önemli adım atıldı. ⇒ Milli egemenlik için önemli adım atıldı. ⇒ İnkılâpların önü açıldı ve hızlandı ⇒ Osmanlı ailesi yurt dışına çıkarıldı.
Hangi ilkeler ile ilgilidir. CUMHURİYETÇİLİK, LAİKLİK, İNKILÂPÇILIK	
Halifeliğin Kaldırıldığı gün (3 Mart 1924) yapılan diğer yenilikler;	
1) Tevhid-i Tedrisat Kanunu kabul edildi. (Milliyetçilik, Halkçılık, Laiklik, İnkılâpçılık)	Eğitim ve Öğretimin birleştirilmesi demektir. Bu kanun ile ülkedeki tüm eğitim kurumları Milli Eğitim Bakanlığına bağlanmıştır.
2) Şerriye ve Evkaf Vekâleti kaldırıldı. (Laiklik, İnkılâpçılık)	Yerine; Diyanet İşleri Başkanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü kurulmuştur
3) Erkan-ı Harbiye Vekâleti kaldırıldı. (Cumhuriyetçilik, İnkılâpçılık)	Yerine, Genel Kurmay Başkanlığı ve Milli Savunma Bakanlığı kurulmuştur.
KADINLARA VERİLEN SİYASİ HAKLAR	
1926 yılında Türk Medeni Kanunu kabul edilmiş ve Kadınlarla erkekler büyük oranda eşit haklar elde etmiştir. Ancak Medeni Kanunda Türk kadınına siyasi haklar verilmemiştir. Türk Kadınlarına verilen siyasi hakların kronolojisi 193(0) → (B)ele diye seçimlerine katıldılar 193(3) → (M)uhtarlık seçimlerine katıldılar 193(4) → (V)ekillik seçimlerine katıldılar 034 BMV → Kadınlara verilen siyasi hakların kronolojik kodlamasıdır. Hangi ilkeler ile ilgilidir. CUMHURİYETÇİLİK, HALKÇILIK, İNKILÂPÇILIK	

ATATÜRK DÖNEMİ İNKILÂPLAR

ATATÜRK DÖNEMİNDE ÇOK PARTİLİ YAŞAMA GEÇİŞ DENEMELERİ	
TERAKKİPERVER CUMHURİYET FIRKASI (1924)	<p>Kurtuluş savaşının önemli Paşaları olan ve Mustafa Kemal'in arkadaşları tarafından kurulmuştur.</p> <p>→ Türkiye'nin ilk muhalefet partisidir.</p> <p>Kurucuları; <i>Kazım Karabekir, Rauf Bey, Refet Bey, Ali Fuat Paşa ve Adnan Adıvar'dır.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Cumhuriyete saygılıdır. ⇒ Liberalizmi savunmuştur. ⇒ "Dini ilkelere saygılıyız" prensibini benimsedi. ⇒ Zamanla partiye eski rejim yanlıları sığındı. ⇒ İngiliz desteğiyle Şeyh Said İsyanı çıktı. ⇒ Bu isyan Laikliğe ve Cumhuriyete karşı çıkmıştır. ⇒ İngiltere'nin bu isyanı çıkartmasındaki amaç Musul'u bizden almak istemesidir. ⇒ İsyanı bastırmak için Takrir-i Sükûn Kanunu çıkartıldı. ⇒ İsyan edenler İstiklal Mahkemelerinde yargılandı. <p>Şeyh Said İsyanı sonucunda;</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Olayla ilgisi olduğu gerekçesiyle Terakkiperver kapatıldı. ⇒ Türkiye Musul'u kaybetti. Misak-ı Milli'den 3.taviz ⇒ Fethi Okyar Hükümetinin yerine İsmet Paşa Hükümeti kuruldu. ⇒ Takrir-i Sükûn Kanunu 1930 yılına kadar rejimi sağlamlaştırmak için yürürlükte kaldı.
	<p>İZMİR SUİKASTİ - 1916</p> <p>Terakkiperverin kapatılmasına, Laikliğe ve Cumhuriyete karşı olan bazı kişiler İzmir'de Mustafa Kemal'e suikast girişiminde bulunacaklardır. Ancak başarısız olacaktır. Bu olay üzerine M.Kemal şu söz söylemiştir. <i>"Benim naçiz vücudum elbet bir gün toprak olacaktır. Ancak Türkiye Cumhuriyeti sonsuza kadar payidar kalacaktır."</i></p>
SERBEST CUMHURİYET FIRKASI (1930)	<ul style="list-style-type: none"> * Türkiye'nin ikinci muhalefet partisidir. * Mustafa Kemal'in isteği üzerine Fethi Okyar tarafından kurulmuştur. * Amaç; Dünya ekonomi krizi sonrasında sağlam muhalefet ile iktidarın denetlenmek istenmesidir. * Liberalizmi savunmuştur. * Kadınlara siyasi haklar verilmesini belirtmiştir. * Kısa sürede partiye eski rejim yanlıları girince, Fethi Okyar partiyi kapatacaktır. * Ancak parti kapatılmış olsa da kıvılcım büyümüştür. İzmir'in Menemen ilçesinde MENEMEN OLAYI – KUBİLAY OLAYI çıkmıştır. * Derviş Mehmet tarafından çıkan bir isyandır. * Asteğmen Kubilay şehit edilmiştir. * Suçlular Harp Mahkemesinde yargılanmıştır.
DİKKAT: Bu partilerin kapatılması henüz çok partili hayata hazır olmadığımızı göstermiştir.	

TÜRK TARİHİNDE SİYASİ PARTİLER		
II. MEŞRUTİYET DÖNEMİ	ATATÜRK DÖNEMİ	ATATÜRK SONRASI
<p>Türk tarihinde ilk kez çok partili döneme geçildi.</p> <p>Partiler;</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ İttihat Terakki ⇒ Ahrar Fırkası ⇒ Hürriyet ve İtilaf Fırkası ⇒ İttihad-i Muhammedi Fırkası ⇒ Osmanlı Demokrat Fırkası 	<p>1) Halk Fırkası → 1923 Devletçidir</p> <p>2) Terakkiperver CF → 1924 Liberalisttir</p> <p>3) Serbest CF → 1930 Liberalisttir</p> <p>***Atatürk döneminde çok partili yaşama kesin olarak geçilememiştir.***</p>	<p>1945'te CHP'li <i>Celâl Bayar, Refik Koraltan, Adnan Menderes ve Fuad Köprülü</i> partiden ayrılarak 1946 yılında Demokrat Parti adıyla bir parti kurarlar. Bu partinin kurulması ile Türkiye'de çok partili yaşam kesin olarak başlamıştır.</p>

TÜRK TARİHİNDE REJİME KARŞI ÇIKAN OLAYLAR
<p>1) 31 MART OLAYI – 1909 → Meşrutiyet rejimine karşıdır. <i>Osmanlı dönemi</i></p> <p>2) ŞEYH SAİT OLAYI – 1925 → Cumhuriyet rejimi ve Laikliğe karşıdır.</p> <p>3) MENEMEN OLAYI – 1930 → Cumhuriyet rejimi ve Laikliğe karşıdır.</p> <p>4) İZMİR SUİKASTİ – 1926 → Cumhuriyet rejimi ve Laikliğe karşıdır. <i>Yukarıdaki üç olay Cumhuriyet döneminin olaylarıdır.</i></p>

NASTURİ İSYANI – 1924
<ul style="list-style-type: none"> 📖 Tıpkı Şeyh Said olayı gibi İngilizlerin kışkırtması sonucu çıktı. 📖 Hakkâri civarında çıkan bir isyandır. 📖 İngilizlerin amacı Musul konusunu öncesinde huzursuzluk çıkarmaktır. 📖 İsyân 1926 yılında bastırılmış ve Nasturiler Irak'a sığınmıştır

NOT ve DÜŞÜNCELER

ATATÜRK DÖNEMİ İNKILÂPLAR

HUKUK ALANINDA YAPILAN İNKILÂPLAR	HUKUK ALANINDA YAPILAN İNKILÂPLAR	SOSYAL – TOPLUMSAL ALANDA YAPILAN İNKILÂPLAR
1921 ANAYASASI – TEŞKİLAT-I ESASİYE <ul style="list-style-type: none"> Meclis Hükümet sistemi benimsenmiştir. Laik değildir. Güçler birliği ilkesini benimsemiştir. Seçmen yaşı 18, seçim yılı ise 2 yıldır. Seçme ve seçilme sadece erkeklere aittir. Cumhurbaşkanlığı yoktur. 	MEDENİ KANUN - 1926 <ul style="list-style-type: none"> En son yayınlanan Medeni Kanun olması, Sorunlara pratik çözümler üretmesi, Türk kültürüne uygun olmasından dolayı İsviçre’den örnek alınmıştır. 	ŞAPKA KANUNU - 1925 <ul style="list-style-type: none"> Türk milletinin içindeki modernleşmesini dışa yansıtmak için çıkartıldı. Toplumda kıyafet birliğini sağlamak amacıyla çıkartıldı. Atatürk şapkayı ilk olarak Kastamonu’da tanıttı. Dini simgeler toplumu birbirinden ayırtırmaya başlayınca Kılık Kıyafet yasası çıkartıldı. Halkçılık ve İnkılâpçılık ilkeleri ile ilgilidir.
21 ANAYASASININ 1923 DEĞİŞİKLİKLERİ <ul style="list-style-type: none"> Devletin adı Cumhuriyet olduğu eklendi. Devlet başkanının Cumhurbaşkanı olduğu belirtildi. Cumhurbaşkanının TBMM içinden ve TBMM tarafından seçilmesi eklendi. Cumhurbaşkanının 4 yılda bir ve birden fazla seçilebileceği belirtildi. Devletin dili Türkçe olduğu eklendi. “Devletin dini İslam’dır.” maddesi eklendi. 	MEDENİ KANUNA GÖRE; <ul style="list-style-type: none"> Kadın ve erkekler büyük oranda eşit oldu. Kadınlar sosyal, ekonomik ve hukuki olarak erkeklerle eşit oldu. Kadınlara verilen bazı önemli haklar; Mirasta eşitlik Şahitlikte eşitlik Boşanmada eşitlik Resmi nikâh hakkı Velayet hakkı Tek eşlilik hakkı verildi. <p>Dikkat: Medeni Kanunla Türk kadınına siyasi hakler verilmedi.</p> <p>Ayrıca; Türk kadını 2002 yılından sonra kendi soyadını kullanmaya başlamıştır.</p> <p>Medeni Kanun; Halkçılık, Milliyetçilik, Laiklik ve İnkılâpçılık ilkeleri ile ilgilidir.</p> <ul style="list-style-type: none"> Medeni Kanunla Patrikhanenin yetkileri kısıtlanmıştır. 	TEKKE ve ZAVİYELERİN KAPATILMASI - 1925 <p>Osmanlıda her alanda olduğu gibi dini kurumlarda da bozulmalar meydana gelmişti. Anadolu’nun Müslüman olmasında büyük etkileri bulunan tekke ve zaviyeler, zamanla gerici zihniyetin, üfürükçülerin, büyücülerin, geriye dönmek isteyenlerin, ayrıca CUMHURİYETİ yıkıp HALİFELİK ve SALTANATI geri getirmek isteyenlerin sığınağı haline gelmişti. Bundan dolayı 1925 yılında çıkarılan bir kanunla belirli Türk büyüklerinin türbeleri dışındaki tüm tekke ve zaviyeler kapatılmıştır.</p> <ul style="list-style-type: none"> Tekke Zaviyelerin Kapatılması ile ilgili M.Kemal’in sözü: “Türkiye Cumhuriyet, şeyhler, dervişler ve müritler ülkesi olamaz.” Bu kanunla, falcılık büyücülük, muskacılık yasaklandı. Büyük din âlimleri ve padişahların türbeleri dışındaki türbeler kapatıldı. M.Kemal’in sözü “Ölümlerden medet ummak medeni bir ülke için şindir.” LAİKLİK ve İNKILÂPÇILIK ilkeleriyle ilgilidir.
1924 ANAYASASI <ul style="list-style-type: none"> Kabine sistemi vardır. Başlangıçta laik değildir. Güçler birliği vardır. Seçmen yaşı 22, seçim yılı 4 yıldır. Cumhurbaşkanı 4 yılda bir seçilir Seçme hakkı erkeklere aittir. 		SOYADI KANUNU - 1934 <p>Osmanlıda soyadı yoktu. Genellikle kişiler babalarının isimleri ile lakapları ile çağırılırdı. (Ali oğlu Mehmet) Bu durum bazı karışıklıklara neden olmaktaydı.</p> <ul style="list-style-type: none"> Askerlik işlemlerinde Miras işlemlerinde Mahkemelerde Kısacası tüm resmi işlerde karışıklık çıkıyordu. <p>Çıkarılan soyadı kanunu ile bu karışıklıklar çözüldü. Ayrıcalık belirten hafız, hoca, molla, ağa, paşa gibi ayrıcalık belirten unvanlar kaldırılarak eşitlik sağlandı.</p> <p>Meclis tarafından M.Kemal’e Atatürk soyadı verildi.</p> <p>→ HALKÇILIK ve İNKILÂPÇILIK ilkeleriyle ilgilidir.</p>
24 ANAYASASININ BAZI DEĞİŞİKLİKLERİ <ul style="list-style-type: none"> 1928’de “Devletin dini İslam’dır” maddesi kaldırıldı. Milletvekillerin yemin etme şekilleri değişti. 1934’te kadınlara genel seçimlere katılma hakkı verildi. 034 BMV → Kadınlara siyasi haklar 1930 Belediye seçimleri 1933 Muhtarlık seçimleri 1934 Vekillik seçimleri 1937 yılında ilk olarak Laiklik ilkesi ve beraberinde diğer Atatürk ilkeleri anayasaya eklendi. 1946 yılında Tek dereceli seçim sistemine geçildi. 	DİĞER HUKUKİ YENİLİKLER <ul style="list-style-type: none"> Ceza Kanunu (1926) → İtalya’dan alındı. Borçlar Kanunu (1926) → İsviçre’den alındı. Ticaret Kanunu (1928) → Almanya’dan alındı İcra ve İflas Kanunu (1932) → İsviçre’den alındı. 	<ul style="list-style-type: none"> Miladi Takvimin kabul edilmesi (1926) Uluslar arası saatlerin kabul edilmesi (1926) Uluslar arası rakamların kabul edilmesi (1930) Ölçü ve tartı birimlerini değiştirilmesi (1931) Hafta sonu tatilinin değişmesi (1935) <p>Yukarıdaki tüm yenilikler batılı ülkeler ile ticari ilişkilerimizi düzeltmek için yapıldı. Hepsisi İNKILÂPÇILIK ilkesi ile ilgilidir.</p>

ATATÜRK DÖNEMİ İNKILÂPLAR

EĞİTİM ve KÜLTÜR ALANINDA YAPILAN İNKILÂPLAR
TEVHİD-İ TEDRİSAT KANUNU – 3 MART 1924
<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Halifelğin kaldırıldığı gün yapılan yeniliklerdendir. ⇒ Tüm eğitim kurumları MEB'e bağlandı. ⇒ Eğitim ve öğretimde birlik sağlandı. ⇒ Bu kanundan sonra çağın gerisinde kalan medreseler kapatılmıştır. ⇒ Milliyetçilik, Halkçılık, Laiklik, İnkılâpçılık ilkeleri ile ilgilidir.
MAARİF TEŞKİLATI KANUNU
<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Bugünkü Milli Eğitim Bakanlığının oluşmasını sağlayan kanundur.
HARF İNKILABI – 1928
<p>NEDENLERİ;</p> <ul style="list-style-type: none"> → Arapçanın, Türkçenin dil ve ses yapısına uygun olmaması. → Türk dilinin okunup, yazılmasının kolaylaştırılmak istenmesi. → Eğitim ve öğretimin buna bağlı olarak yaygınlaştırmak istenmesi. → Eğitimin modern ve çağdaş bir yapıya kavuşmasının istenmesi. <p>SONUÇLARI;</p> <ul style="list-style-type: none"> → Okuma yazma kolaylaştı ve arttı. → Arapçanın Türkçe üstündeki etkisi azaldı. → Çağdaşlaşma yolunda önemli bir adım atıldı. <p>NOT: Milliyetçilik ve İnkılâpçılık ilkeleri ile ilgilidir.</p>
MİLLET MEKTEPLERİ – 1928
<p>Okuma yazma bilmeyen okul çağı dışındaki yetişkinlere (16-45) yeni harfleri öğretmek için açılan kurumlardır.</p> <p>NOT: Milliyetçilik ve İnkılâpçılık ilkeleri ile ilgilidir.</p>
HALKEVLERİNİN AÇILMASI – 1932
<p>Halka okuma yazma öğretmek ve meslek sahibi yapmak amacıyla kurulmuştur.</p>
TÜRK TARİHİ KURUMU – 1931
<ul style="list-style-type: none"> 📖 Türk tarihini derinlemesine araştırmak 📖 Türklerin dünya medeniyetine katkılarını araştırmak 📖 Tarih öğretimini gerçek kaynaklara dayandırarak yapmak için Atatürk döneminde kurulmuştur. 📖 Milliyetçilik ilkesi ile ilgilidir.
TÜRK DİL KURUMU – 1932
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Türkçeyi yabancı dillerin etkisinden kurtarmak. ✓ Türkçeyi milli bir dil haline getirmek. ✓ Türkçenin bilim dili olmasını sağlamak. ✓ Türkçeye yeni kelimeler kazandırmak. ✓ Türkçenin zenginliğini ortaya çıkartmak amacıyla kurulmuştur. ✓ Milliyetçilik ilkesi ile ilgilidir.

Atatürk Döneminde Eğitim İle İlgili Bazı Çalışmalar
<ol style="list-style-type: none"> 1) 1933'te Üniversite Reformu yapıldı. Darülfünun, İstanbul Üniversitesine dönüştü. 2) Sanayiinefise Mektebi 1928'de Güzel Sanatlar Akademisine dönüştü. 3) 1935'te Dil – Tarih – Coğrafya Fakültesi kuruldu. 4) 1933'te Yüksek Ziraat Enstitüsü kuruldu. 5) 1934'te Milli Musuki ve Temsil Akademisi kuruldu. 6) Siyasal Bilgiler Fakültesi açıldı. 7) 1926 Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü açıldı. 8) 1925'te Ankara Hukuk Mektebi açıldı. <p>NOT: Köy Enstitüleri Atatürk döneminde kurulmamıştır.</p>

EKONOMİ ALANINDA YAPILAN İNKILÂPLAR
İZMİR İKTİSAT KONGRESİ – 17 ŞUBAT 1923
<p>Amaç: Yeni Türk devletinin ekonomi politikasını belirlemek. Yani Milli Ekonomiye oluşturmak.****</p> <p>Her meslek grubundan insan katılmıştır.</p> <p>Bu kongrede MİSAK-I İKTİSADİ kararları alınmıştır.</p> <p>Bu kararlara göre;</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Makineli tarım geliştirilecek ⇒ Üretici korunacak ⇒ Çiftçilere kredi temin edilecek ⇒ Milli bankalar kurulacak ⇒ Teknik elemanlar yetiştirilecek ⇒ Özel girişimciler desteklenecektir. <p>Ancak burada alınan kararların çoğu başarılı olmadı.</p> <p>Bu durumun nedeni ise;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 1929 Dünya Ekonomi krizinin çıkması 2) Özel sektörün ekonomiye yönetememesi 3) Yetişmiş iş gücünün yeterli olmamasıdır. <p>Hal böyle olunca Ekonomiye yönlendirmek için devlet ekonomiye etkin olarak müdahale etmek zorunda kaldı. Devletin ekonomiye yönetmesine DEVLETÇİLİK denir.</p> <p>→ Yukarıda sayılan üç neden Devletçilik ilkesinin ortaya çıkmasının nedenidir.</p> <p>***İzmir İktisat Kongresi ve Misak-ı İktisad-i Kararları Milliyetçilik ilkesi ile ilgilidir.***</p>

EKONOMİ ALANINDA YAPILAN İNKILÂPLAR
TARIM ALANINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR
<ul style="list-style-type: none"> ✓ 1925 yılında Aşar vergisi kaldırıldı. → HALKÇILIK ilkesi ✓ Makineli tarım özendirildi. Tohum ıslahı yapıldı. ✓ Köylüye ucuz tohum ve gübre dağıtıldı. ✓ Tarım Kredi Kooperatifleri kuruldu. ✓ Ziraat Bankası geliştirildi. Çiftçiye krediler verildi. ✓ Ziraat Enstitüsü açıldı. ✓ Toprak reformu yapılmak istendi. Bu reforma göre topraksız yoksul köylüye toprak verilmek istendiyse de başarılı olunamadı.

EKONOMİ ALANINDA YAPILAN İNKILÂPLAR
TİCARİ ALANDA YAPILAN ÇALIŞMALAR
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Yabancı şirketler satın alınarak milleştirildi. ✓ 1926 yılında Kabotaj Yasası çıkartıldı → Milliyetçilik <ul style="list-style-type: none"> ❖ Bu yasa ile Türk denizlerinde ve tüm kara sularında <u>işletme hakkı Türklere ait oldu.</u> ❖ Deniz işletmelerine kredi sağlamak için 1937'de Denizbank açıldı.   ✓ 1924'te İş Bankası kuruldu → ilk özel bankamız. ✓ 1930'da Merkez Bankası açıldı

EKONOMİ ALANINDA YAPILAN İNKILÂPLAR
SANAYİ ALANINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR
<ul style="list-style-type: none"> ✓ 1927'de Teşvik-i Sanayi Kanunu çıkartıldı. <p>Amaç: Özel sektörü sanayiye özendirmektir. Bunun için Sanayi ve Maadin Bankası açıldı.</p> <p>Devletçilik Çalışmaları</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 1933'te 1. Beş yıllık Kalkınma Planı hazırlandı. 2) Bursa, Kayseri, Malatya'da dokuma fabrikaları açıldı. 3) Paşabahçe Cam fabrikası açıldı. 4) İzmit'te kağıt fabrikası açıldı. 5) 1935'te MTA (Madenleri araştırmak) için kuruldu. 6) MTA'nın ihtiyaçları için Etibank 1935'te kuruldu. 7) 1933'te Sümerbank kuruldu 8) II. Beş yıllık kalkınma planı hazırlandı. Ancak 2.Dünya savaşı nedeniyle uygulanmadı***

İLKELER	ÖZELLİKLERİ	ANAHTAR KELİMELE	İLGİLİ İNKİLÂPLAR	İLKELERİN ORTAK ÖZELLİKLERİ
CUMHURİYETÇİLİK Atatürk'ün koruduğu iki ilkedendir.	<ul style="list-style-type: none"> * Demokrasilerde en iyi yönetim biçimidir. * En önemli unsur seçimdir. * Halkın, seçtiği temsilciler aracılığı ile kendini yönetmesidir. * Yeni Türk devletinin değişmez yönetim biçimi olarak kabul edildiği için temel ilkelerin başına konulmuştur. * Atatürk'e göre Türk ulusunun tabiatına ve adetlerine en uygun yönetim cumhuriyettir (Milli Egemenliktir.) 	<ul style="list-style-type: none"> * Ulusal (milli) egemenlik * Ulusal irade * Seçim * Çok partili rejim * Seçme ve seçilme hakkı * Yönetim * İdare * Siyaset 	<ul style="list-style-type: none"> ** TBMM'nin açılması ** Saltanatın kaldırılması ** Cumhuriyet'in ilanı ** Halifeliğin kaldırılması (Öncelikle laikliktir.) ** 1921 ve 1924 Anayasalarının kabulü ** Çok partili rejim denemeleri ** Kadınlara seçme ve seçilme haklarının verilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ☞ Türk milletinin ihtiyaçlarından doğmuştur. ☞ Kaynağı Türk milli kültürüdür. ☞ Evrensel ve barışçıldır. ☞ Birbirleriyle uyumlu, birbirini tamamlayıcıdır. ☞ Akılcı ve bilimseldir. ☞ Milli egemenlik ve bağımsızlık temeline dayanır. ☞ Laik düşünce ve hukuka dayanır. ☞ Hak ve hürriyetleri koruyucudur. ☞ Taklitçi değildir. Kabul edilmesinde dış baskı ve zorlama yoktur. ☞ Uygulamaya da yansımıştır. <p>DİKKAT: Atatürkçülük dogmatik ve statükocu değildir.</p>
MİLLİYETÇİLİK (ULUŞÇULUK)	<ul style="list-style-type: none"> * Türk toplumunu oluşturan bireylerin birlikte yaşama ve ülkeyi kalkındırma arzusunu ifade eder. * Ulusal (milli) mücadelemizde ilk uygulamaya konulan ilkedir. * Din birliğine değil, birlikte yaşama arzusuna dayanır. Bu nedenle laikdir. * Türk ırkının üstünlüğüne değil, ulusların eşitliği temeline dayanır. Bu nedenle ırkçı değildir. * Yayılmacı (fetihçi) değildir; ancak ulusal bağımsızlığı temel alır. 	<ul style="list-style-type: none"> * Ulusal (milli) bağımsızlık * Ulusal (milli) benlik * Ulusal (milli) bilinç, şuur * Ortak dil * Ortak kader * Ortak Tarih * Vatan * Türk * Milli Eğitim ve Milli Kültür ile ilgili tüm çalışmalar 	<ul style="list-style-type: none"> ** TBMM'nin açılması ** İstiklal Marşı'nın kabulü ** Tevhid-i Tedrisat Kanunu ** Türk Medeni Kanunu ** Kabotaj Kanunu'nun çıkarılması ** Yabancı işletmelerin satın alınması ve ulusallaştırılması ** Türk Tarih – Dil Kurumları ** Yeni Türk Harflerinin kabulü (Harf Devrimi) ** Millet mekteplerinin açılması ** İzmir İktisat Kongresi ** Kapitülasyonların kaldırılması ** Tüm Millileştirme ve ulusallaştırmalar ** Maarif Teşkilatı Hakkındaki Kanun'un çıkarılması 	
HALKÇILIK	<ul style="list-style-type: none"> * Toplum oluşturan bireyler arasındaki ayrıcılıkların ortadan kaldırılmasıdır. * Halk arasında din, dil, ırk farklılığı olmaksızın herkesin kanun önünde eşit olmasıdır. * Halkçılık her türlü sınıf farklılığını reddeder. * Sosyal adaleti sağlamayı amaçlar. <p>Cumhuriyetçilik ve Milliyetçilik ilkelerinin zorunlu sonucu olarak Halkçılık doğmuştur.</p>	<ul style="list-style-type: none"> * Eşitlik * Ayrılcılıkların kaldırılması * Dayanışma * Topluma hizmet * Sosyal devlet anlayışı * Sosyal adalet 	<ul style="list-style-type: none"> ** Aşar vergisinin kaldırılması ** Kıyafet devrimi ** Tekke ve zaviyelerin kapatılması (öncelikle laikliktir.) ** Türk Medeni Kanunu ** Soyadı Kanunu ** Kadınlara seçme ve seçilme haklarının verilmesi ** Ayrıcalık belirten kıyafet ve unvanların kaldırılması, 	<p>Milliyetçiliğin Doğal Sonucu</p> <pre> graph TD A[Milliyetçiliğin Doğal Sonucu] --> B[Cumhuriyetçiliğin Doğal Sonucu] A --> C[Halkçılığın Doğal Sonucu] B --> D[Halkçılık] C --> E[Devletçilik] </pre>

İLKELER	ÖZELLİKLERİ	ANAHTAR KELİMELE	İLGİLİ İNKILÂPLAR	BÜTÜNLEYİCİ İLKELER
DEVLETÇİLİK	<ul style="list-style-type: none"> * Devletin ekonomik kalkınmayı sağlamak için yaptığı bütün müdahaleler bu ilke ile ilgilidir. * <u>Ekonomideki devletçilik, özel girişimlerin gerçekleştiremeyeceği ekonomik atılımları devletin kendi imkânlarıyla yapmasıdır.</u> * Devletçilikte özel girişim (liberal ekonomi) engellenmez; ancak devlet ekonomiyeye müdahale etmeyi görevleri ve hakları arasında görür. * * Bu ilke Türkiye’de zorunluluk sonucu kabul edilmiştir. <u>Halkçılık ilkesinin doğal sonucudur.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> * <u>Ekonomi</u> * Karma ekonomi modeli * Yatırım * Devlet Bankaları 	<ul style="list-style-type: none"> ** Tarım alanındaki destekleyici çalışmalar ** Yabancı işletmelerin satın alınması ve ulusallaştırılması ** Devletçe demiryollarının yapılması ** Devletin banka kurması (Etibank,Sümerbank,Denizbank,Sanayi ve Maadin Bankası,Merkez Bankası vb) ** Teşvik-i Sanayi Kanunu ** I. Beş Yıllık Kalkınma Planı’nın hazırlanması ** Devletin ilk açtığı fabrika UŞAK ŞEKER FABRİKASIDIR. 	<div>MİLLİ EGEMENLİK ↓ CUMHURİYETÇİLİK</div> <div>MİLLİ BAĞIMSIZLIK ↓ MİLLİYETÇİLİK</div> <div>MİLLİ BİRLİK-BERABERLİK ↓ MİLLİYETÇİLİK</div> <div>YURTTA SULH, CİHANDA SULH ↓ MİLLİYETÇİLİK-HALKÇILIK</div> <div>AKILCILIK-BİLİMSELLİK ↓ LAİKLİK</div> <div>ÇAĞDAŞLIK-BATICILIK ↓ İNKILÂPÇILIK</div> <div>İNSANLIK SEVGİSİ ↓ HALKÇILIK</div>
LAİKLİK Atatürk’ün koruduğu iki ilkeden birisidir.	<ul style="list-style-type: none"> * <u>Devlet düzenini ve hukuk kurallarının dine dayandırılmamasıdır.</u> * Kişilerin <u>din ve vicdan özgürlüklerinin</u> sağlanmasıdır. * Bütün kurumlarda bilimsel esasların, aklın ve ileri teknolojinin kullanılmasını amaçlar. * Dinin çıkarıcı kimseler tarafından sömürü aracı olarak kullanılmasının engellenmesini amaçlar. 	<ul style="list-style-type: none"> * <u>Din</u> ve devlet işlerini ayrılması * <u>Akılcılık ve bilimsellik</u> * Din ve vicdan özgürlüğü 	<ul style="list-style-type: none"> ** Saltanatın kaldırılması(ilk adım) ** Halifeliğin kaldırılması(en önemli aşaması) ** Şeriye ve Evkaf Vekâleti’nin kaldırılması ** Tevhid-i Tedrisat Kanunu ** Medreselerin kapatılması ** Tekke ve zaviyelerin kapatılması ** Kıyafet devrimi (Din adamlarının kıyafetlerinden bahsediyorsa) ** Türk Medeni Kanunu ** Anayasadan “devletin dini İslam’dır” maddesinin çıkarılması (1928) ** Laiklik ilkesinin anayasada yer alması (1937) 	
İNKILÂPÇILIK	<ul style="list-style-type: none"> * Toplumun eskiyen düzeninin yerine yeni ve <u>çağdaş</u> bir düzen getirilmesidir. Bu yeni ve çağdaş düzen köklü değişiklikler yapılarak gerçekleşir. * Atatürk İnkılâpçılığı, kendi kendini yenileyen, <u>dinamik</u> (değişen şartlara göre kendini yenileyen hareketli) bir yapıya sahiptir. 	<ul style="list-style-type: none"> * <u>Çağdaşlaşma</u> * Yenilik * Devrim * İnkılâp * Değişim * Dinamik yapı (dinamizm) * Medeniyet * Muasır 	<ul style="list-style-type: none"> ** Yukarıda adı geçen bütün yenilikler ve uygulamalar (inkılâplar), İnkılâpçılık ilkesi ile ilgilidir. ** Ancak yukarıda hiçbir ilkenin içinde yer almayan bazı devrimleri de bu ilkenin bünyesine alabiliriz. Örneğin. Takvim, Saat, Uzunluk, Ölçü ve Ağırlık birimlerinin değişmesi ve Hafta sonu tatilinin değişmesi sadece İnkılâpçılıktır. 	

Yaptığım bu çalışma tamamen ücretsizdir. Ancak telif hakları bakımından ticari amaçlı kullanılması yasaktır.

www.sosyalbilgiler.biz/sinav

Adresinden Merkezi sınavlara yönelik hazırladığımız sınavları çevrimiçi ve ücretsiz olarak çözebilirsiniz.

Herkes e Başarılar.

Şeyhmus YÜCE

(Not: Hatalı ya da yazım yanlış ı olan bilgiler varsa düzeltmem için bilgilendirirseniz sevinirim.)